

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПСИХОЛОГІЇ**

**Кафедра цивільно-правових дисциплін
Кафедра кримінальної юстиції**

**ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ
комплексного екзамену з навчальних дисциплін**

**«Приватне право: практика тлумачення і застосування»,
«Кримінальна юстиція: правові доктрини і принципи правотворчості»**

Рівень вищої освіти	<i>другий (магістерський)</i>
Ступінь вищої освіти	<i>магістр</i>
Галузь знань	<i>08 Право</i>
Спеціальність	<i>081 Право</i>
Освітня програма	<i>Право</i>
Форми здобуття вищої освіти	<i>денна/заочна (за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб)</i>

Київ 2025

Розробники:

Ольга ХАХУЦЯК, завідувач кафедри кримінальної юстиції навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Ганна СТЕПАНОВА, професор кафедри кримінальної юстиції навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Ангела КАЛІНЮК, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, доктор філософії в галузі права, доцент.

Ольга ВЕРЕЙЦІ, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Програму атестації комплексного екзамену складено на підставі програм навчальних дисциплін «Приватне право: практика тлумачення і застосування» та «Кримінальна юстиція: правові доктрини і принципи правотворчості» для здобувачів ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю «Право» (081) галузі знань «Право» (08).

Програму обговорено та схвалено на спільному засіданні кафедр цивільно-правових дисциплін і кримінальної юстиції ННПП, протокол від 17.12.2025 року № 8.

Схвалено науково-методичною радою Національної академії внутрішніх справ, протокол від 23.12.2025 року № 11.

Затверджено Вченою радою Національної академії внутрішніх справ, протокол від 30.12.2025 року № 25.

ЗМІСТ

1. ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН	4
2. ВИМОГИ ЩОДО ЗАСВОЄННЯ РІВНЯ ТА ОБСЯГУ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА ІНШИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	15
3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ	16
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	16
5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ.....	18
6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	23

1. ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

1.1. ПРИВАТНЕ ПРАВО: ПРАКТИКА ТЛУМАЧЕННЯ І ЗАСТОСУВАННЯ

Тема 1. Загальне вчення про приватне право

Поняття приватного права. Його відмінні ознаки від публічного права.

Наукові погляди на розподіл галузей права у системі права України.

Предмет, метод та система приватного права.

Поняття, види і структура норм приватного права та їх дія в часі, просторі, за колом осіб.

Особливості регулювання приватних правовідносин в Україні. Проблеми та перспективи правозастосування у сфері приватних правовідносин.

Джерела приватного права.

Поняття принципів приватного права та їх значення.

Поняття та правовий аналіз цивільних особистих немайнових правовідносин, їх сфера та межі регулювання.

Передумови виникнення цивільних особистих немайнових правовідносин.

Елементи цивільних особистих немайнових правовідносин.

Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері особистих немайнових правовідносин.

Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду.

Тема 2. Правовий статус учасників приватно-правових відносин

Суб'єкти цивільного права та учасники цивільних правовідносин. Фізична особа – суб'єкт цивільних відносин. Правосуб'єктність фізичної особи. Співвідношення правоздатності та суб'єктивних прав фізичних осіб. Цивільна дієздатність фізичних осіб, зміст та її види. Емансипація неповнолітніх. Проблема індивідуалізації фізичної особи. Фізична особа-підприємець. Право фізичної особи на здійснення підприємницької діяльності.

Проблематика конструкції «юридичної особи». Ознаки юридичної особи. Цивільна правосуб'єктність юридичної особи. Проблема систематизації юридичних осіб. Юридичні особи приватного права та юридичні особи публічного права. Правова природа установчих документів юридичної особи.

Публічно-правові утворення як учасники цивільних відносин. Держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади як учасники цивільних правовідносин. Цивільна правосуб'єктність держави.

Тема 3. Право власності: практика тлумачення та застосування

Поняття та правовий аналіз правовідносин власності, їх сфера та межі регулювання.

Передумови виникнення правовідносин власності, їх види.

Елементи правовідносин власності.

Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері правовідносин власності.

Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду.

Тема 4. Спадкове право: практика тлумачення та застосування

Поняття та правовий аналіз спадкових правовідносин, їх сфера та межі регулювання.

Передумови виникнення спадкових правовідносин, їх види.

Елементи спадкових правовідносин.

Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері спадкових правовідносин.

Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду.

Тема 5. Практика тлумачення та застосування норм приватного права що регулюють договірні відносини у сфері цивільного права

Поняття та правовий аналіз зобов'язальних правовідносин, їх сфера та межі регулювання.

Передумови виникнення зобов'язальних правовідносин, їх види.

Елементи зобов'язальних правовідносин.

Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері зобов'язальних правовідносин.

Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду.

Тема 6. Практика тлумачення і застосування норм приватного права, що регулюють недоговірні відносини у сфері цивільного права

Правове регулювання зобов'язання з публічної обіцянки винагороди: поняття і види. Умови виникнення зобов'язання із публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу, його суб'єкти. Зміст завдання, строк (термін) його виконання. Права та обов'язки суб'єктів зобов'язання із публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу. Підстави припинення зобов'язань із публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу.

Правове регулювання зобов'язання, що виникають з публічної обіцянки нагороди за результатами конкурсу: поняття, суб'єкти, предмет. Оголошення конкурсу. Зміна умов конкурсу. Переможець конкурсу. Права та обов'язки суб'єктів правовідносин, що виникають з публічної обіцянки нагороди за результатами конкурсу. Виплата нагороди (премії). Припинення правовідносин за конкурсом.

Правове регулювання зобов'язань із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Поняття, суб'єкти, умови виникнення зобов'язань із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Права та обов'язки суб'єктів зобов'язань, що виникають із дій, які вчиняються в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Порядок та підстави відшкодування витрат, понесених особою у зв'язку із вчиненням нею дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Правове регулювання зобов'язань, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи.

Особливості зобов'язань, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи: умови виникнення, сторони.

Правове регулювання зобов'язань із створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Поняття, підстави виникнення, сторони і зміст зобов'язань із створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Права й обов'язки сторін зобов'язань із створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Наслідки неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Правове регулювання зобов'язань із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Види зобов'язань із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Суб'єктний склад, предмет, умови виникнення та зміст зобов'язань із набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Безпідставно набуте майно, що не підлягає поверненню.

Тема 7. Практика тлумачення та застосування норм приватного права, що регулюють відносини в сфері найманої праці

Сучасні наукові підходи до проблем єдності та диференціації правового регулювання трудових відносин.

Об'єктивні та суб'єктивні чинники регулювання особливостей праці окремих категорій працівників.

Правові ознаки, що характеризують найману працю в Україні. Визначення найманого працівника за трудовим законодавством України. Особливості правового регулювання: найманих працівників (залежна праця), працівників

подібних до найманих (залежна праця з виконанням особливих державних функцій).

Поняття колективних відносин в сфері забезпечення правового регулювання трудових відносин. Соціально-управлінські та соціально-партнерські відносин в процесі реалізації норм трудового права.

Тема 8. Практика тлумачення і застосування норм приватного права, що регулюють житлові відносини

Поняття та правовий аналіз житлових правовідносин, їх сфера та межі регулювання.

Передумови виникнення житлових правовідносин, їх види.

Елементи житлових правовідносин.

Специфіка тлумачення ключових позицій приватного права у сфері житлових правовідносин.

Практика правозастосування у сфері регулювання приватних правовідносин даного виду.

Тема 9. Практика тлумачення та застосування норм приватного права, що регулюють відносини у сфері сімейного права

Проблема визначення місця сімейного права в системі права. Сімейне право та норми моралі. Сім'я як об'єкт правової охорони. Поняття «члена сім'ї» у законодавстві.

Підстави створення сім'ї. Шлюб як підстава створення сім'ї. Проживання жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, як підстава створення сім'ї (фактичні шлюбні відносини). Право особи на сім'ю.

Проблемні питання застосування сімейно-правових норм (оціночні поняття у сімейному праві, аналогія закону у сімейному праві, застосування до регулювання сімейних відносин Цивільного кодексу України тощо). Дія сімейного законодавства у часі.

1.2. КРИМІНАЛЬНА ЮСТИЦІЯ: ПРАВОВІ ДОКТРИНИ І ПРИНЦИПИ ПРАВОТВОРЧОСТІ

ТЕМА № 1. Кримінальне законодавство України: актуальні питання теорії та практики.

Доктринальні та практичні проблеми Загальної частини КК України. Доктринальні та практичні проблеми Особливої частини КК України. Колізії, конкуренції та прогалини в кримінальному законодавстві України.

Тема № 2. Сутність кримінального процесуального закону: теоретичні та практичні проблеми.

Кримінальний процесуальний закон України: поняття та концептуальні основи. Пряма та зворотна дія кримінального процесуального закону. Територіальна та екстериторіальна дія кримінального процесуального закону. Проблемні аспекти дії кримінального процесуального закону за колом осіб та шляхи їх вдосконалення.

Тема № 3. Удосконалення кримінального законодавства України.

Сучасний стан кримінального законодавства України. Підстави та перспективи реформування кримінального законодавства України. Шляхи удосконалення чинного кримінального законодавства України.

Тема № 4. Шляхи реформування кримінального процесуального законодавства: теорія та практика.

Реформування кримінального процесуального законодавства України: підстави, цілі, завдання. Прогалини та колізії в кримінальному процесуальному законодавстві. Вплив реформування кримінального процесуального законодавства на права та обов'язки учасників кримінального провадження. Удосконалення кримінальної процесуальної регламентації застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Тема № 5. Засади кримінального провадження як предмет наукового дослідження.

Загальнотеоретичні і прикладні проблеми реалізації засад кримінального провадження в умовах воєнного стану. Реалізація засади верховенства права: теорія та практика. Актуальні питання реалізації у кримінальному процесі недоторканності житла чи іншого володіння особи, таємниці спілкування та невтручання у приватне життя. Актуальні проблеми реалізації засад забезпечення права на свободу і особисту недоторканність та недоторканність права власності. Проблемні питання реалізації презумпції невинуватості під час кримінального провадження. Проблемні аспекти забезпечення права на захист під час кримінального провадження. Проблеми реалізації засади змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів. Актуальні питання реалізації засади розумних строків у кримінальному процесі.

Тема № 6. Врахування практики ЄСПЛ в діяльності органів кримінальної юстиції.

Практика Європейського суду з прав людини: правові основи її застосування у кримінальному судочинстві. Основні положення Конвенції про

захист прав людини і основоположних свобод. Застосування практики Європейського суду з прав людини при забезпеченні виконання завдань кримінального провадження органами кримінальної юстиції. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи та особистої недоторканності. Практика Європейського суду з прав людини у сфері захисту права на приватне, сімейне життя та житло. Право на справедливий судовий розгляд та право на ефективний засіб юридичного захисту у практиці Європейського суду з прав людини.

Тема № 7. Імплементация міжнародних кримінально-правових норм у національне кримінальне законодавство

Поняття імплементції та форми її здійснення. Особливості імплементції норм кримінального законодавства. Міжнародні нормативно-правові акти, положення яких підлягають імплементції у національне кримінальне законодавство.

Тема № 8. Реформування органів досудового розслідування.

Теоретико-правові аспекти формування та функціонування органів досудового розслідування. Поняття, мета та напрями реформування органів досудового розслідування. Проблемні питання та перспективи вдосконалення повноважень суб'єктів розслідування. Концептуальні основи визначення підслідності кримінальних проваджень.

Тема № 9. Реалізація норм кримінального законодавства на стадії досудового розслідування.

Реалізація кримінально-правових норм, що встановлюють кримінальну відповідальність за кримінальні правопорушення проти життя, здоров'я, статевої свободи та статевої недоторканості особи. Реалізація кримінально-правових норм, що встановлюють кримінальну відповідальність за кримінальні правопорушення проти власності. Реалізація кримінально-правових норм, що встановлюють кримінальну відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Тема № 10. Кримінальне судочинство в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку.

Кримінальне судочинство: поняття та його правове регулювання. Учасники кримінального судочинства: проблемні питання реалізації їх повноважень. Запровадження електронного кримінального судочинства: сучасний стан та перспективи розвитку. Сучасний стан та удосконалення здійснення досудового

розслідування та судового провадження. Міжнародні стандарти у кримінальному судочинстві України.

Тема № 11. Реалізація норм кримінального законодавства на стадії судового розгляду.

Реалізація кримінально-правових норм щодо звільнення від кримінальної відповідальності. Реалізація кримінально-правових норм щодо призначення покарання. Реалізація кримінально-правових норм щодо звільнення від покарання та його відбування.

Тема № 12. Правові позиції Верховного Суду: врахування їх в діяльності органів досудового розслідування.

Загальна характеристика актуальних проблем судового провадження у сучасному кримінальному процесі України. Проблемні питання провадження в суді касаційної інстанції. Врахування правових позицій Верховного Суду у діяльності органів досудового розслідування. Їх значення. Питання допустимості доказів у практиці Верховного Суду на прикладі рішень, внесених до ЄДРСР за 1 півріччя 2024 р. Наведіть та прокоментуйте правові позиції ВС щодо проведення огляду в житлі чи іншому володінні за добровільною згодою особи, яка ним володіє.

Тема № 13. Відновне правосуддя у кримінальному процесі: міжнародний досвід, перспектива розвитку в Україні.

Відновне правосуддя: загальна характеристика, поняття, мета та принципи. Форми відновного правосуддя та їх характеристики. Медіація як найпоширеніша форма відновного правосуддя. Медіація між потерпілим та правопорушником. Міжнародно-правові основи відновного правосуддя. Впровадження відновного правосуддя у законодавство України.

Тема № 14. Спеціальне досудове розслідування кримінальних правопорушень: теорія та практика.

Загальні положення, підстави проведення спеціального досудового розслідування. Особливості складання клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування. Розгляд клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування. Вирішення питання про клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування. Строки його розгляду. Виклик підозрюваного, порядок опублікування та вручення процесуальних документів щодо його виклику при здійсненні спеціального досудового розслідування. Проблеми, які виникають при здійсненні спеціального досудового розслідування.

Тема № 15. Особливості досудового розслідування в умовах воєнного стану.

Особливості початку досудового розслідування в умовах воєнного стану. Фіксація перебігу та результатів проведення слідчих (розшукових) дій. Процесуальні права та обов'язки учасників кримінального провадження. Строки в кримінальному провадженні, їх поновлення та продовження в умовах воєнного стану. Повноваження з обрання та продовження запобіжного заходу на досудовому розслідуванні. Скасування або зміна запобіжного заходу в період воєнного стану. Процесуальний порядок відновлення втрачених матеріалів досудового розслідування. Електронна копія кримінального провадження.

Тема № 16. Міжнародна правова допомога при розслідуванні кримінальних правопорушень: теоретичні та практичні проблеми.

Поняття та правова основа міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Процесуальні та організаційно-правові проблеми надання міжнародної правової допомоги під час проведення процесуальних дій. Проблемні аспекти видачі особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (екстрадиція). Порядок і умови кримінального провадження у порядку перейняття: сучасний стан та перспективи розвитку. Проблеми допустимості доказів, отриманих в порядку міжнародної правової допомоги. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб: теоретичні та практичні проблеми.

2. ВИМОГИ ЩОДО ЗАСВОЄННЯ РІВНЯ ТА ОБСЯГУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація - це встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Знання, уміння, навички.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- теоретичні засади приватного права, концепції, напрями й основні проблеми його розвитку;
- теоретичні засади, концепції, напрями й основні проблеми удосконалення цивільного та суміжного законодавства;
- тенденції та перспективи розвитку цивільного та суміжного законодавства в сучасних умовах;
- основні наукові теорії науки приватного права;

вміти:

- правильно визначати проблеми приватноправових відносин, шляхи їхнього подолання;
- тлумачити та розкривати основні поняття, інститути та категорії приватного права;
- здійснювати наукові дослідження і забезпечувати освітній процес;
- тлумачити чинне законодавство України та правильно застосовувати його при вирішенні практичних завдань, аргументуючи власну точку зору щодо прийнятого рішення та обґрунтовуючи доцільність використання або ж невикористання в конкретних ситуаціях.

навички:

- здійснювати власні наукові дослідження з проблем, що входить до предмету приватного права;
- формувати власні поняття та користуватися ними;
- розуміти та давати оцінку науковим правовим проблемам;
- формувати правові висновки, пропозиції, рекомендації.

3. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЇ

Атестація здобувачів ступеня вищої освіти - освітнього рівня магістра Національної академії внутрішніх справ здійснюється відповідно до Законів України «Про вищу освіту» та «Про освіту», стандарту вищої освіти, інших нормативних актів України з питань освіти, Статуту Національної академії внутрішніх справ.

Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до вимог стандартів вищої освіти.

Атестація здобувачів вищої освіти в Академії проводиться за акредитованими спеціальностями та завершується виданням документів про вищу освіту.

Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється екзаменаційною комісією Національної академії внутрішніх справ після завершення теоретичної та практичної частини навчання на певному рівні або його етапі з метою встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, та інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти за спеціальністю.

Атестація здійснюється відкрито і гласно.

Атестація з навчальних дисциплін «Приватне право: практика тлумачення і застосування» та «Кримінальна юстиція: правові доктрини і принципи правотворчості» здійснюється за екзаменаційними білетами, складеними у відповідності до навчальних програм. В екзаменаційному білеті містяться два теоретичних питання і практична ситуація з навчальних дисципліни.

Атестація проводиться екзаменаційною комісією відповідно до затвердженого розкладу роботи екзаменаційної комісії. Здобувачі вищої освіти почергово заходять до навчальної аудиторії та називають своє прізвище, ім'я та по батькові. З дозволу екзаменаційної комісії беруть екзаменаційний білет, аркуш усної відповіді та розпочинають готуватися до відповіді.

В аркуші усної відповіді здобувач вищої освіти, що проходить атестацію, повинен зазначити: прізвище та ініціали; номер екзаменаційний білету; питання з екзаменаційного білету та відповіді на них; після завершення написання відповідей – поставити особистий підпис.

Після завершення усної відповіді спеціальний аркуш усної відповіді із записами передається секретарю екзаменаційної комісії.

Загальна оцінка здобувача вищої освіти складається із середньоарифметичного оцінок за кожну відповідь на питання та ситуативне завдання білету і обумовлюється:

- повнотою наданої відповіді на теоретичні питання та ситуативне завдання;
- логікою викладення, культурою мови;
- вмінням доводити думку та відстоювати власні позиції;
- впевненістю та переконливістю;
- здатністю аналітично мислити, вмінням робити порівняння та висновки.

Для занесення результатів компетентності здобувача у відомість обліку успішності, залікову книжку здобувача використовується таблиця співвідношення між рейтингом здобувача та ECTS оцінками (табл. 1).

Таблиця 1

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота

66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	F _x	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

Перелік контрольних питань формується відповідно до структури програм навчальних дисциплін і містить наступні питання:

Приватне право: практика тлумачення і застосування

1. Поняття приватного права: основні підходи та доктринальні позиції.
2. Співвідношення приватного та публічного права: теоретичні критерії розмежування.
3. Система приватного права: елементи, зв'язки, класифікації.
4. Принципи приватного права: значення та практичне застосування.
5. Правозастосування у сфері приватного права: сучасні виклики.
6. Аналогія у приватному праві: допустимість, межі та застосування.
7. Суб'єкти приватного права: характеристика, класифікація.
8. Цивільна правоздатність фізичної особи: особливості набуття, обмеження, припинення.
9. Дієздатність фізичної особи: види, правові наслідки обмеження.
10. Індивідуалізація фізичної особи: значення і форми реалізації.
11. Особливості правового статусу фізичної особи-підприємця.
12. Юридичні особи приватного права: загальні ознаки, класифікація, спеціалізація.
13. Установчі документи юридичної особи: юридична природа, значення.
14. Поняття права власності та його місце у системі речових прав.
15. Способи набуття права власності: класифікація, проблематика правозастосування.
16. Обмеження та припинення права власності: доктринальні й практичні аспекти.
17. Витребування майна із чужого незаконного володіння: умови та порядок реалізації.
18. Захист права власності: способи, судова практика.

19. Спадкування за заповітом: особливості реалізації волі спадкодавця.
20. Спадкування за законом: умови, черги, колізійні ситуації.
21. Визнання заповіту недійсним: підстави, судова практика.
22. Спадкові спори: типологія, доктринальні підходи до їх вирішення.
23. Прийняття та відмова від спадщини: правові наслідки.
24. Зобов'язання як правова категорія: структура, елементи.
25. Проблеми тлумачення договору: принцип добросовісності, диспозитивність.
26. Види цивільно-правових договорів: класифікація, ключові особливості.
27. Недійсність правочину: доктрина, судова практика.
28. Виконання зобов'язання: належність, строки, місце, форми.
29. Припинення зобов'язань: підстави, наслідки, спірні ситуації.
30. Зобов'язання із заподіяння шкоди: особливості деліктної відповідальності.
31. Публічна обіцянка винагороди: характеристика, умови виникнення зобов'язання.
32. Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави: правова кваліфікація.
33. Правова природа сім'ї як об'єкта правової охорони.
34. Фактичні шлюбні відносини: правовий статус, колізійні проблеми.
35. Визнання шлюбу недійсним: підстави та наслідки.
36. Забезпечення найкращих інтересів дитини у спорах щодо місця її проживання: аналіз правозастосовної практики.
37. Аліментні зобов'язання: методи реалізації та проблеми виконання.
38. Правовий режим житлових приміщень: набуття, користування, захист прав.
39. Правовий статус членів сім'ї у житлових правовідносинах: доктринальні позиції та практика вирішення конфліктів.
40. Наймана праця: елементи правовідносин, специфіка правового регулювання.
41. Трудові договори: види, умови укладення, особливості припинення.
42. Колізійні норми у сфері приватноправових відносин з іноземним елементом.
43. Визнання та виконання рішень іноземних судів: умови та проблематика.
44. Підсудність у справах з іноземним елементом: юрисдикційні виклики.
45. Набуття майна у спільну часткову власність без наміру створити співвласність: правові наслідки.

Кримінальна юстиція: правові доктрини і принципи правотворчості

1. Актуальні питання забезпечення права на захист під час кримінального провадження.
2. Актуальні питання реалізації засади розумних строків у кримінальному процесі.
3. Актуальні питання реалізації у кримінальному процесі недоторканності сфери приватного життя, житла чи іншого володіння особи, таємниці спілкування.
4. Актуальні проблеми реалізації засад забезпечення права на свободу і особисту недоторканність та недоторканність права власності.
5. Амністія та помилування: проблемні питання.
6. Відновне правосуддя: загальна характеристика.
7. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція) як форма міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.
8. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.
9. Види рішень Європейського суду з прав людини.
10. Види умисних вбивств, їх характеристика.
11. Виклик підозрюваного, порядок опублікування та вручення процесуальних документів щодо його виклику при здійсненні спеціального досудового розслідування.
12. Вимоги до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими та виключними обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими та виключними обставинами.
13. Вирішення питання про клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування. Строки його розгляду.
14. Вирішення спорів про підслідність у кримінальному провадженні.
15. Відкриття касаційного провадження.
16. Відкриття матеріалів кримінального провадження іншій стороні. Ознайомлення з матеріалами кримінального провадження.
17. Відновне правосуддя: загальна характеристика, поняття, мета та принципи.
18. Впровадження єдиної електронної системи роботи з даними і матеріалами досудових розслідувань.
19. Врахування правових позицій Верховного Суду у діяльності органів досудового розслідування. Їх значення.
20. Дія кримінального процесуального закону в часі, у просторі і щодо осіб.
21. Доктринальний розвиток уявлень про заходи кримінального процесуального примусу.
22. Доктринальний розвиток уявлень про спеціальне досудове розслідування кримінальних правопорушень.

23. Доктринальні критерії класифікації джерел кримінального процесуального права
24. Доктринальні підходи вивчення процесуальних форм міжнародного співробітництва.
25. Доктринальні та практичні проблеми вбивства: поняття та види. Проблеми кваліфікації.
26. Доктринальні та практичні проблеми добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця при співучасті.
27. Доктринальні та практичні проблеми затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.
28. Доктринальні та практичні проблеми звільнення від кримінальної відповідальності.
29. Доктринальні та практичні проблеми звільнення від покарання та його відбування.
30. Доктринальні та практичні проблеми зґвалтування.
31. Доктринальні та практичні проблеми крайньої необхідності.
32. Доктринальні та практичні проблеми кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості.
33. Доктринальні та практичні проблеми необхідної оборони.
34. Доктринальні та практичні проблеми обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
35. Доктринальні та практичні проблеми призначення покарання.
36. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація вчиненого при провокації кримінального правопорушення.
37. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація готування до кримінального правопорушення.
38. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація готування до кримінального правопорушення та замаху на кримінальне правопорушення при альтернативному й неконкретизованому умислі.
39. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація дій виконавця.
40. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація дій організатора.
41. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація дій підбурювача.
42. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація дій пособника.
43. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація дій співучасників при експресі виконавця.
44. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація дій учасників організованої групи чи злочинної організації.
45. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.
46. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація закінченого кримінального правопорушення.

47. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація замаху на кримінальне правопорушення.

48. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого в співучасті.

49. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого групою осіб і групою осіб за попередньою змовою.

50. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація невдалої співучасті.

51. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація позитивної посткримінальної поведінки (дійове каяття).

52. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація посереднього виконавства.

53. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація посягання при «відхиленні дії».

54. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація причетності до кримінального правопорушення, її відмінність від співучасті.

55. Доктринальні та практичні проблеми, кваліфікація співучасті зі спеціальним суб'єктом.

56. Доктринальні та практичні проблеми, особливості кваліфікації перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу. Відмежування від зловживання владою або службовим становищем.

57. Доктринальні та практичні проблеми, особливості кваліфікації розбою (ст. 187 КК України) і вимагання (ст. 189 КК України) як кримінальних правопорушень проти власності.

58. Доктринальні та практичні проблеми, особливості кваліфікації тілесних ушкоджень.

59. Домашнє насильство: поняття, види, особливості кваліфікації.

60. Європейські стандарти якості кримінального процесуального закону.

61. Європейський досвід впровадження відновного правосуддя (на прикладі Англії, Німеччині, Польщі).

62. Загально-правові (конституційні) принципи кримінального процесу, на яких ґрунтується Програма відновного правосуддя.

63. Загальнотеоретичні і прикладні проблеми реалізації засад кримінального провадження.

64. Законодавчі та прикладні проблеми виконання завдання кримінального провадження.

65. Залишення касаційної скарги без руху або її повернення.

66. Заперечення на касаційну скаргу.

67. Запит про міжнародну правову допомогу. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу.

68. Запровадження електронного кримінального судочинства: сучасний стан та перспективи розвитку.

69. Застосування практики Європейського суду з прав людини при забезпеченні виконання завдань кримінального провадження органами кримінальної юстиції.
70. Застосування практики ЄСПЛ при тлумаченні засади верховенства права.
71. Застосування практики ЄСПЛ при тлумаченні засади законності.
72. Застосування практики ЄСПЛ при тлумаченні засади рівності перед законом і судом.
73. Застосування судами України Конвенції та практики Європейського суду з прав людини як джерела права.
74. Застосування судової практики під час проведення слідчих (розшукових) дій.
75. Звернення до суду з обвинувальним актом.
76. Значна шкода для потерпілого при крадіжці (ч. 3 ст. 185 КК України).
77. Інстанційна підслідність.
78. Касаційний розгляд. Письмове касаційне провадження.
79. Кваліфікаційна характеристика прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.
80. Колізії та конкуренція норм в кримінальному законодавстві України: проблеми їх вирішення.
81. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод та її місце в європейській системі захисту прав людини.
82. Концептуалізація загальних дефініцій та правової природи міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.
83. Концептуальні основи закінчення досудового розслідування.
84. Крайня необхідність: поняття, ознаки.
85. Кримінальна відповідальність: спірні питання.
86. Кримінальне судочинство: поняття та його правове регулювання.
87. Кримінальні правопорушення, при вчиненні яких неможлива стадія готування.
88. Програма відновного правосуддя: поняття, алгоритм застосування.
89. Медіація як форма відновного правосуддя при вирішенні кримінально-правових конфліктів.
90. Методологічні проблеми кримінального права на сучасному етапі його розвитку.
91. Міжнародно-правові акти ООН у сфері відновного правосуддя.
92. Міжнародно-правові основи відновного правосуддя.
93. Моделі регламентації обсягу перевірки судового рішення вищою судовою інстанцією. Межі та обсяг касаційного розгляду.
94. Напрями удосконалення законодавчого регулювання механізму міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

95. Напрями удосконалення законодавчого регулювання проблемних питань щодо повідомлення про підозру.

96. Насильство, небезпечне для життя чи здоров'я особи під час розбою (ст. 187 КК України).

97. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень: сутність і проблемні питання.

98. Недоліки та перспективи реформування норм кримінального процесуального законодавства, які регулюють діяльність органів досудового розслідування.

99. Норми кримінального процесуального права, їх структура та зміст.

100. Норми міжнародного права та їх роль в регулюванні кримінального провадження.

101. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння, як правові підстави регламентування умов і меж застосування вогнепальної зброї, спеціальних засобів, заходів фізичного впливу в діяльності Національної поліції України.

102. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння: теоретичні та практичні проблеми.

103. Основні етапи виникнення та розвитку кримінального процесуального законодавства України.

104. Основні форми відновного правосуддя.

105. Особливості початку досудового розслідування в умовах воєнного стану.

106. Особливості здійснення кримінального судочинства судом присяжних.

107. Особливості початку досудового розслідування при виявленні ознак кримінального правопорушення на території дипломатичних представництв чи консульських установ.

108. Особливості співробітництва у кримінальних провадженнях на рівні ЄС.

109. Особливий режим кримінального провадження в умовах воєнного стану.

110. Переїняття кримінального провадження як форма міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні.

111. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції.

112. Підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження та провадження щодо юридичної особи в умовах воєнного стану.

113. Повідомлення про підозру особі: аналіз окремих аспектів позиції Великої Палати Верховного Суду щодо спеціальних суб'єктів.

114. Повноваження персоналу органу пробації. Судова доповідь.

115. Повноваження суб'єктів розслідування.

116. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги.
117. Поняття кримінально-процесуального закону, його сутність і значення в кримінальному судочинстві.
118. Поняття та елементи системи кримінального законодавства України.
119. Поняття, зміст, система нововиявлених та виключних обставин.
120. Процесуальний порядок затримання особи без ухвали слідчого судді та обрання міри запобіжного заходу в умовах воєнного стану.
121. Поняття, суть та елементи медіації.
122. Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України.
123. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Звернення судового рішення до виконання.
124. Порядок і строки касаційного оскарження. Вимоги до касаційної скарги.
125. Права особи, стосовно якої розглядається питання про видачу (екстрадицію) в іноземну державу.
126. Право на захист у спеціальному досудовому розслідуванні.
127. Право на справедливий судовий розгляд та право на ефективний засіб юридичного захисту у практиці Європейського суду з прав людини.
128. Правові основи відновного правосуддя у чинних нормативно-правових актах та аналіз законопроектів у цій сфері.
129. Практика Європейського суду з прав людини у сфері захисту права на приватне, сімейне життя та житло.
130. Практика Європейського суду з прав людини у сфері свободи та особистої недоторканності.
131. Практика Європейського суду з прав людини: правові основи її застосування у кримінальному судочинстві.
132. Принципи медіації.
133. Предмет незаконного привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї.
134. Предметна підслідність.
135. Проблеми вдосконалення системи кримінальних покарань в Україні.
136. Проблеми Загальної частини Кримінального кодексу України та шляхи їх розв'язання.
137. Проблеми нормативної регламентації ступеню обов'язковості правових позицій Верховного Суду для судів нижчої інстанції.
138. Проблеми Особливої частини Кримінального кодексу України та шляхи їх розв'язання.
139. Проблеми реалізації засади змагальності сторін та свободи в поданні ними суду своїх доказів.
140. Проблеми реалізації кримінального законодавства України.

141. Проблеми та особливості кваліфікації тілесних ушкоджень.
142. Проблемні аспекти дії кримінального процесуального закону за колом осіб та шляхи їх вдосконалення.
143. Проблемні питання вбивства: поняття, види та кваліфікації.
144. Проблемні питання кваліфікації корисливих кримінальних правопорушень проти власності.
145. Проблемні питання кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності.
146. Проблемні питання кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
147. Проблемні питання кваліфікації умисних вбивств.
148. Проблемні питання міжнародного співробітництва у сучасних умовах.
149. Проблемні питання провадження в суді касаційної інстанції.
150. Проблемні питання реалізації презумпції невинуватості під час кримінального провадження.
151. Прогаалини в кримінальному законодавстві України та способи їх усунення.
152. Процесуальний порядок та особливості тримання особи під вартою на території України в порядку міжнародної правової допомоги.
153. Пряма та зворотна дія кримінального процесуального закону.
154. Реформування кримінального процесуального законодавства в частині регламентації статусу учасників кримінального провадження. Дізнавач та керівник органу дізнання як нові учасники кримінального провадження.
155. Розгляд клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування.
156. Роль Верховного Суду у забезпеченні єдності судової практики.
157. Роль постанов Верховного Суду у регулюванні кримінальних процесуальних правовідносин.
158. Система оскарження й перевірки судових рішень у кримінальному судочинстві України та засади, на яких вона ґрунтується.
159. Системний підхід до вирішення проблеми запровадження дізнання як форми розслідування кримінальних проступків.
160. Спеціальна конфіскація. Випадки застосування спеціальної конфіскації.
161. Спеціальні принципи відновного правосуддя.
162. Співвідношення понять «джерело кримінального процесуального права» та «джерело кримінального процесуального законодавства».
163. Співвідношення правосуддя та відновного правосуддя.
164. Суб'єкти, порядок та строки звернення із заявами про перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами.

165. Судове рішення за наслідками кримінального провадження за нововиявленими та виключними обставинами.
166. Судові рішення, які можуть бути оскаржені в касаційному порядку.
167. Сучасна парадигма правового регулювання початку досудового розслідування.
168. Територіальна підслідність.
169. Територіальна та екстериторіальна дія кримінального процесуального закону.
170. Тілесні ушкодження: види, ознаки, відповідальність за заподіяння.
171. Умисне вбивство з корисливих мотивів: підстави кваліфікації.
172. Умисне вбивство, вчинене за обтяжуючих обставин: співвідношення із суміжними кримінальними правопорушеннями.
173. Умови застосування Програми відновного правосуддя для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення.
174. Учасники кримінального судочинства: проблемні питання реалізації їх повноважень.
175. Форми відновного правосуддя та їх характеристики.
176. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті.
177. Юрисдикція ЄСПЛ: загальна характеристика.
178. Строки в кримінальному провадженні, їх поновлення та продовження в умовах воєнного стану.

СИТУАТИВНІ ЗАВДАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА АТЕСТАЦІЮ

Практична ситуація 1.

У 2015 році громадянин П. склав нотаріально посвідчений заповіт, яким розпорядився належною йому квартирою на користь племінника.

У 2022 році, перебуваючи на стаціонарному лікуванні у закладі охорони здоров'я, П. склав інший нотаріально посвідчений заповіт, за яким ту саму квартиру заповів особі, що здійснювала за ним догляд.

Після відкриття спадщини племінник звернувся до суду з позовом про визнання останнього заповіту недійсним, посилаючись на обставини, які, на його думку, свідчать про відсутність у спадкодавця можливості усвідомлювати значення своїх дій та керувати ними на момент складання заповіту.

1. *Який із заповітів має пріоритет за загальними засадами спадкового права?*
2. *Яке юридичне значення має нотаріальне посвідчення заповіту?*
3. *Які обставини підлягають доказуванню для визнання заповіту недійсним у подібній ситуації?*

Практична ситуація 2.

Громадянка К., яка має інвалідність I групи, але не була обмежена або позбавлена цивільної дієздатності, уклала договір довічного утримання з сусідкою.

Після укладення договору фактичне утримання не здійснювалось, а умови проживання К. істотно погіршилися.

Родичі К. звернулись до суду з вимогою визнати договір недійсним, посилаючись на використання контрагентом її вразливого стану та дисбаланс інтересів сторін.

1. *Чи є інвалідність самотійною підставою для сумніву в дійсності правочину?*
2. *Яке значення має поняття «вразливого стану» у приватному праві?*
3. *Які правові механізми можуть бути застосовані для захисту інтересів К.?*

Практична ситуація 3.

Громадянка М. передала дочці у власність квартиру за договором дарування. Під час укладення правочину сторони усно домовилися, що М. зберігатиме право проживання у квартирі до кінця життя.

Через два роки дочка відчужила квартиру третій особі.

М. звернулась до суду, вважаючи, що дарування було здійснене під впливом довіри, яка згодом була порушена.

1. *Чи має юридичне значення усна домовленість у цій ситуації?*
2. *Чи може зловживання довірою бути підставою для втручання суду?*

3. *Які обставини мають вирішальне значення?*

Практична ситуація 4.

За життя громадянка С. письмово зафіксувала бажання бути кремованою. Після її смерті родичі наполягають на традиційному похованні, мотивуючи це релігійними переконаннями.

Цивільний партнер С. звертається до суду з вимогою забезпечити виконання волі померлої.

1. *Чи зберігає юридичне значення воля особи після її смерті?*
2. *Хто має право представляти інтереси померлого?*
3. *Як вирішується конфлікт між приватною волею та переконаннями родичів?*

Практична ситуація 5.

Медіакмпанія без згоди особи створила цифрову модель її обличчя та використала її у відеоконтенті сатиричного характеру. Особа вважає, що таке використання створює хибне уявлення про її погляди та шкодить репутації.

1. *Чи охоплюється цифровий образ правом на зображення?*
2. *Де проходить межа між пародією і порушенням особистих прав?*
3. *Які способи захисту є ефективними у цій ситуації?*

Практична ситуація 6.

Подружжя уклало договір із сурогатною матір'ю про виношування дитини з використанням біоматеріалу подружжя. Після народження дитини сурогатна мати відмовляється передавати дитину замовникам, мотивуючи це сформованим емоційним зв'язком і бажанням самотійно її виховувати.

1. *Який правовий статус дитини, народженої сурогатною матір'ю?*
2. *Яке значення має договір сурогатного материнства?*
3. *Чи має сурогатна мати правовий титул на дитину?*

Практична ситуація 7.

Громадянин С. уклав договір купівлі-продажу нерухомості. Через три тижні після цього громадянина С. було визнано судом недієздатним у зв'язку з хронічним психічним захворюванням.

Спадкоємці С. звертаються до суду з позовом про визнання договору недійсним, посилаючись на стан особи до моменту винесення рішення про недієздатність.

1. *Чи має рішення суду про визнання особи недієздатною зворотну дію?*
2. *Які умови визнання правочину недійсним у подібній ситуації?*
3. *Які обов'язки сторін за договором в контексті добросовісності?*

Практична ситуація 8.

Після припинення особистих відносин один із партнерів публікує в соціальних мережах приватне листування інтимного змісту, супроводжуючи це критичними оцінками іншої сторони. Потерпілий звертається до суду за захистом свого приватного життя.

1. *Чи охороняється особисте листування як елемент приватного життя?*
2. *Чи може свобода вираження виправдати такі дії?*
3. *Які форми захисту права на приватність можливі?*

Практична ситуація 9.

У мережі опубліковано відео, у якому за допомогою технології deepfake зображено публічну особу, що висловлює контроверсійні думки. У ролику немає прямих вказівок на вигаданість. Особа звертається до суду, вважаючи, що це принижує її честь.

1. *Чи входить цифрове відтворення обличчя до кола охоронюваних об'єктів у приватному праві?*
2. *Які критерії відмежування сатири від наклепу?*
3. *Які засоби захисту права на гідність застосовуються у цій ситуації?*

Практична ситуація 10.

Після смерті чоловіка, з яким пара зберігала кріоконсервовані ембріони, дружина вирішила реалізувати процедуру імплантації. Родичі покійного виступили проти, посиляючись на відсутність його письмової згоди на посмертне використання репродуктивного матеріалу.

1. *Чи має дружина право використовувати ембріони після смерті чоловіка?*
2. *Чи можуть родичі бути легітимними опонентами?*
3. *Як оцінюється згода в репродуктивних правовідносинах?*

Практична ситуація 11.

Громадянин Л. подарував родичу будинок. При цьому мав обґрунтовані моральні очікування, що останній забезпечуватиме за ним догляд. Проте після оформлення договору родич припинив будь-яке спілкування й допомогу.

Дарувальник вимагає розірвати договір на підставі виявлення грубої невдячності обдаровуваного.

1. *Чи має місце підстава для розірвання договору дарування?*
2. *Як тлумачиться поняття «груба невдячність» у судовій практиці?*
3. *Які докази можуть бути релевантними у цій справі?*

Практична ситуація 12.

Громадянка Н. уклала договір купівлі-продажу земельної ділянки, заявивши, що діє «в інтересах свого чоловіка», який не виступав стороною правочину й не видавав довіреності. Згодом чоловік розпочав будівництво на цій ділянці.

Після смерті продавця його спадкоємці оскаржують правочин, вказуючи на відсутність реального наміру укласти угоду з Н. особисто.

1. *Чи має юридичне значення заява про «представництво» без довіреності?*
2. *Хто є набувачем прав за договором?*
3. *Які можливості мають спадкоємці продавця?*

Практична ситуація 13.

Громадянин К. після тривалої хвороби помер. Його донька, з якою він не спілкувався понад 10 років, претендує на обов'язкову частку в спадщині. Інші спадкоємці заявили, що вона ухилялась від обов'язку піклуватися про батька.

1. *За яких умов можливе позбавлення права на обов'язкову частку?*
2. *Як встановлюється факт злісного ухилення від догляду?*
3. *Чи має місце конфлікт між правом і мораллю у цьому кейсі?*

Практична ситуація 14.

Два власники суміжних земельних ділянок вступили в спір щодо меж. Один із них встановив паркан, частково захопивши територію сусіда. Документи сторін містять загальні описи, а кадастрове встановлення меж не проводилося.

1. *Яке значення має державна реєстрація меж?*
2. *Як вирішуються подібні спори за відсутності кадастрової інформації?*
3. *Які докази є вирішальними?*

Практична ситуація 15.

Громадянка звернулась до нотаріуса з довіреністю, виданою п'ять років тому, для укладення договору дарування від імені довірителя. Нотаріус відмовив у посвідченні, вказавши на відсутність актуального підтвердження, що довіритель живий і не відкликав довіреність.

1. *Які обов'язки має нотаріус у подібних випадках?*
2. *Чи може строк дії довіреності бути підставою для відмови?*
3. *Як балансувати захист сторін і обов'язок діяти об'єктивно?*

Практична ситуація 16.

Один із мешканців багатоквартирного будинку встановив камери відеоспостереження на поверхах, де розташовані спільні вхідні двері та коридори. Камери ведуть запис безперервно, без погодження з іншими співвласниками або

рішення загальних зборів ОСББ. Частина мешканців вважає це втручанням у приватне життя.

1. *Чи підлягає охороні приватність у спільних зонах багатоквартирного будинку?*
2. *Які дії вважаються правомірними в контексті відеоспостереження?*
3. *Який порядок захисту порушених прав у цій ситуації?*

Практична ситуація 17.

Громадянин передав знайомому значну суму готівкою без розписки чи письмового договору. Через рік боржник відмовився повертати кошти, заперечивши сам факт отримання. Позивач звернувся до суду, надаючи електронне листування і покази свідків.

1. *Чи можливе доведення факту передачі коштів без письмового договору?*
2. *Які докази є допустимими у подібній ситуації?*
3. *Як співвідносяться формалізм та матеріальна істина?*

Практична ситуація 18.

Чоловік і жінка проживали у фактичних шлюбних відносинах понад 15 років, мали спільне майно та дітей. Після розриву стосунків чоловік претендує на частину квартири, оформленої на жінку, стверджуючи, що вона придбана за спільні кошти. Жінка заперечує його право, посиляючись на відсутність зареєстрованого шлюбу.

1. *Чи породжують фактичні шлюбні відносини спільну власність?*
2. *Що є предметом доказування для поділу майна у цій ситуації?*
3. *Яка судова практика існує щодо подібних справ?*

Практична ситуація 19.

Інтернет-видання опублікувало фото загиблого в ДТП громадянина, без згоди родичів. Фото супроводжувалось коментарями про його нібито правопорушення в минулому. Родичі вважають це приниженням пам'яті про особу.

1. *Чи охороняється гідність і репутація особи після смерті?*
2. *Яке процесуальне становище родичів у цій справі?*
3. *Які межі має свобода медіа у цьому випадку?*

Практична ситуація 20.

Батько дитини дав дозвіл на зйомку сина для рекламного проєкту. Мати, з якою дитина проживає, категорично проти. Відео було розміщене в мережі. Мати вимагає його видалення як незаконне використання зображення дитини.

1. *Хто є законними представниками дитини у приватних правовідносинах?*

2. Чи потрібна згода обох батьків на використання зображення дитини?

3. Як захищається право дитини на недоторканність приватного життя?

Практична ситуація 21.

Громадянин України Д., який постійно проживав у м. Трускавець Львівської обл., гостював у родичів у м. Кракові. В ресторані він заподіяв громадянину Польщі умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого. У Польщі він затриманий не був і повернувся додому.

За законодавством якої держави може бути притягнутий до відповідальності Д.?

Д. був громадянином Литви, вчинив злочин у Кракові, після цього поїхав до України в м. Трускавець Львівської обл.

Практична ситуація 22. Іноземний громадянин М. незаконно придбав за межами України пістолет, який постійно зберігав у своєму автомобілі. Під час перебування в м. Львові за управління транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння він був затриманий співробітниками патрульної служби, які і вилучили пістолет. За незаконне поводження зі зброєю М. притягнуто до кримінальної відповідальності.

Визначити місце і час вчинення кримінального правопорушення. За кримінальним законодавством якої держави М. повинен бути притягнений до кримінальної відповідальності?

Практична ситуація 23. Під час спільного навчання воєнно-морських флотів декількох держав на крейсері іноземної держави, який стояв в акваторії порту м. Одеса, виник конфлікт між військовими моряками двох країн. Матрос українського флоту Г. заподіяв іноземному матросу тяжкі тілесні ушкодження.

За законодавством України чи іноземної держави буде вирішуватися питання про кримінальну відповідальність Г.?

Практична ситуація 24. Суддя Київського апеляційного суду ухвалою від 12.08.2023 року повернув апеляційну скаргу гр. В. на ухвалу Святошинського районного суду м. Києва від 10.07.2023 року, зазначивши в судовому рішенні про те, що зазначені в апеляційній скарзі гр. В. висловлювання на адресу прокурорів, суддів та суду є образливими, а апеляційна скарга, що містить такі висловлювання, є неприйнятною. Учасники справи зобов'язані виявляти повагу до суду та до інших учасників судового процесу. Заяви та скарги, що подаються до суду, мають відповідати вимогам чинного законодавства. У тексті цих документів

не можна використовувати образливі та лайливі слова, символи, зокрема, для надання особистих характеристик учасникам справи, іншим учасникам судового процесу, їх представникам і суду. У протилежному випадку такі дії суперечать основним засадам кримінального провадження.

Разом з тим заборона зловживання процесуальними правами є загальноправовим принципом і поширюється на всі види судочинства.

Проаналізуйте практику ЄСПЛ та Верховного Суду щодо прийнятого рішення суддею Київського апеляційного суду. Вкажіть, які засади кримінального провадження не були дотриманні гр. В. під час звернення з апеляційною скаргою? Обґрунтуйте свою відповідь.

Практична ситуація 25. У зв'язку з чисельними скаргами керівництву Київського правового університету, на порушення студентами правил проживання в гуртожитку, який належить закладу вищої освіти, декан факультету спільно з комендантом та комірником гуртожитку провели огляд кімнат без участі осіб, які в них проживають та склали відповідний акт, в якому вказали, що під час перевірки у тумбі Глібова було знайдено 5 пляшок горілки та саморобний пристрій для обігріву кімнати, а у шафі Красюка – близько 3 кілограмів речовини рослинного походження. В результаті було складено акт, який підписали декан факультету, комендант гуртожитку та комірник.

Чи законні дії зазначених осіб? Обґрунтуйте відповідь.

Назвіть гарантії недоторканності житла особи.

Практична ситуація 26. Під час судового розгляду кримінального провадження по обвинуваченню А. у вчиненні злочину передбаченого ч. 2 ст. 122 КК України, суддя місцевого суду при дослідженні доказів обмежився тільки показами обвинуваченого. Суддя зазначив, що з метою процесуальної економії немає необхідності досліджувати інші докази, оскільки з обвинувального акта та з показань самого обвинуваченого встановлені всі обставини справи. Захисник обвинуваченого, після ухвалення вироку, подав апеляційну скаргу, щодо скасування вироку суду першої інстанції, оскільки родичі обвинуваченого бачили, що під час наради до нарадчої кімнати заходила секретар судового засідання. З письмових пояснень секретаря судового засідання вбачається, що вона на прохання судді принесла останньому ліки, які він вживав у чітко визначений час і відтермінування їх прийняття могло призвести до негативного результату лікування від серцевої недостатності.

Які засади кримінального провадження були порушені у цій ситуації?

Яке рішення повинен ухвалити суд апеляційної інстанції?

Що б змінилось, якби в нарадчу кімнату була викликана бригада швидкої медичної допомоги для надання допомоги судді?

Практична ситуація 27. Під час побутової сварки дружина Т. вдарила свого чоловіка ножом для гостріння олівців (довжина леза 5 см) в живіт. При наданні медичної допомоги у лікарському закладі було встановлено, що внаслідок проникаючого поранення черевної порожнини ніякі внутрішні органи у чоловіка пошкоджені не були. Через три доби його було виписано з лікарні.

Кваліфікуйте дії Т. Відповідь поясніть.

Практична ситуація 28. Власник перукарні Г. попросив співробітницю О. залишитись після закінчення робочого дня для бесіди. Зачинивши двері салону на внутрішній замок, О. зайшла до кабінету Г., де побачила приятеля останнього А., який часто навідувався до салону. Пригостивши вином Г., О. почав спонукати її до вчинення дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним та оральним проникненням в тіло О., пропонував роздягнутись, роздягався сам, демонструючи відповідні частини тіла.

Коли О. відмовилася, посилаючись на те, що вона кохає іншого чоловіка і не хоче зраджувати йому, Г. заявив, що звільнить О. з роботи, а також повідомить усім власникам перукарень міста про професійну непридатність О. При цьому А. заявив, що поширить інформацію про те, що О. страждає є носієм ВІЛ-інфекції, в результаті чого вона залишиться безробітною. Злякавшись таких погроз, О. погодилася на пропозицію Г. і вступила з ним та А. у статевий зв'язок.

Кваліфікуйте дії Г. та А. Відповідь поясніть.

Практична ситуація 28. На місці роботи слідчо-оперативної групи (виявлено чоловіка з ножовими пораненнями) старший слідчий майор поліції О., прагнучі продемонструвати свою владу місцевій громаді, витягнув з кобури табельну вогнепальну зброю та почав лякати її застосуванням оточуючих, вимагати негайно «видати злочинця», запевняючи, що «пересаджає» половину села, а також вдарив в обличчя громадянина, який спробував йому заперечити.

Кваліфікуйте дії О. Відповідь поясніть. Чи вчинив О. корупційне кримінальне правопорушення?

Практична ситуація 29. Народний депутат України Н. на пленарному засіданні Верховної Ради України умисно проголосував замість іншого народного депутата України. Крім того, було встановлено, що за минулий рік цей депутат не в повному обсязі задекларував об'єкти нерухомості, що належали йому на праві власності. Згідно з витягом з відповідного державного реєстру Т. має у власності шість земельних ділянок, які розташовані на території відповідної сільської ради області. Сукупна грошова оцінка вказаних земельних ділянок становить 985 тис. гривень. Зазначені об'єкти нерухомості (земельні ділянки) відсутні у декларації Т.

Кваліфікуйте дії Т. Відповідь поясніть.

Практична ситуація 30. К. було оголошено підозру у вчиненні крадіжки з проникненням у приміщення та в особливо великих розмірах і щодо нього застосовано запобіжний захід у виді тримання під вартою. Брат цього підозрюваного Ф., на прийомі у прокурора Н., який був уповноважений приймати процесуальні рішення у випадках, передбачених КПК України, у т.ч. щодо закриття кримінального провадження, запропонував йому 8 тис. євро за «розвалювання» зазначеного провадження. Прокурор погодився вчинити протиправні дії. Тоді Ф. тут же передав Н. третину обумовленої суми та запевнив, що решту грошей занесе сьогодні ввечері.

Кваліфікуйте дії Ф. та Н. Відповідь поясніть.

Практична ситуація 31. А., перебуваючи на посаді майстра служби водовідведення, не забезпечив безаварійну роботу каналізаційних мереж, що призвело до забруднення земель відходами, шкідливим для довкілля, внаслідок порушення спеціальних правил та створило небезпеку для довкілля. Таким чином, А. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 239 КК України. В судовому засіданні обвинувачений заявив клопотання про звільнення його від кримінальної відповідальності на підставі положень ст. 45 КК України, у зв'язку з дійовим каяттям. А зазначив, що ним вжито заходів для усунення заподіяної шкоди, він раніше не судимий, повністю визнав свою провину та активно сприяв розкриттю злочину.

Чи є підстави для звільнення А. від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям?

Практична ситуація 32. До Печерського районного суду м. Києва надійшло клопотання колективу підприємства «Верес» про звільнення від кримінальної відповідальності С., підозрюваної у вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України, у зв'язку з передачею її на поруки трудовому колективу. Підозрювана С. свою вину визнала повністю, щиро покалася у вчиненому, раніше не судима, вперше вчинила кримінальне правопорушення.

Чи є підстави для звільнення С. від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею на поруки?

Практична ситуація 33. М., який підозрювався у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 368 КК України, під час розгляду справи в суді звернувся з клопотанням про його звільнення від кримінальної

відповідальності на підставі ст. 49 КК України, так як з моменту вчинення ним діяння пройшло 6 років. В судовому засіданні прокурор виступив з запереченням проти звільнення, мотивуючи тим, що інкримінований М. злочин відноситься до корупційних.

Яке рішення повинен прийняти суд?

Практична ситуація 34. Р. було засуджено за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 189 КК України, до покарання у виді 5 років позбавлення волі. Під час відбування покарання Р. вчинив втечу з місця позбавлення волі і був засуджений за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 393 КК України, до покарання у виді 4 років позбавлення волі. На підставі положень ст. 71 КК України остаточне покарання йому призначено судом у виді 7 років позбавлення волі.

За якими правилами суд призначив остаточне покарання Р.? Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 71 КК України?

Практична ситуація 35. Суд визнав В. винним у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 150 КК України, та призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк 4 роки. Проте, враховуючи особу винного та інші обставини кримінального провадження, суд дійшов висновку про можливість виправлення засудженого без відбування покарання і прийняв рішення про застосування до В. ст. 75 КК України, поклавши на нього обов'язок періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробації. Протягом іспитового строку засуджений один раз без поважних причин не з'явився для реєстрації.

Яке рішення повинен прийняти суд після закінчення іспитового строку?

Практична ситуація 39. Вироком суду Ш. було засуджено за ч. 2 ст. 296 КК України на 1 рік і 6 місяців позбавлення волі із звільненням його від відбування покарання з випробуванням. Враховуючи тяжкість кримінального правопорушення та особу винного, суд встановив 2 роки іспитового строку. Через 8 місяців постановою суду Ш. звільнено від відбування покарання внаслідок акту амністії, як особу, що на день набрання Закону України «Про амністію» чинності відбула одну третину призначеного строку покарання.

Чи правильним є рішення суду? Чи є вплив третини іспитового строку підставою до застосування амністії?

Практична ситуація 40. Ухвалою слідчого судді Святошинського районного суду м. Києва до підозрюваного Н. за вчинення злочину передбаченого ч. 4 ст. 189 КК України було обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою. Підозрюваний Н. оскаржив ухвалу слідчого судді в апеляційному порядку, аргументуючи своє звернення тим, що слідчий суддя безпідставно не визначив розмір застави як альтернативи триманню під вартою та стверджує, що він насильства до потерпілого не застосовував. Суд апеляційної інстанції залишив ухвалу слідчого судді без змін. На ухвалу слідчого судді та ухвалу апеляційного суду підозрюваний подав касаційну скаргу.

Яке рішення слід буде ухвалити за такою скаргою?

Практична ситуація 41. Батько К. звернувся до батька Л. з пропозицією врегулювати за допомогою посередника (медіатора) конфлікт щодо нанесення легких тілесних ушкоджень громадянину В., які завдав його син К. Пропозицію Л. прийняв та запропонував звернутися до Українського центру медіації. К. заперечував і наполягав на залученні медіатором сусіда К. та Л., який знає ситуацію, яка склалася, і перебуває в добрих відносинах з К. і Л., не має судимості, раніше був працівником прокуратури.

Яким вимогам повинен відповідати посередник (медіатор) при вирішенні кримінально-правового конфлікту? Хто вправі звертатися і куди щодо застосування Програми відновного правосуддя?

Практична ситуація 42. Регіональний центр з надання безоплатної вторинної правничої допомоги (БВПД) в Житомирській області отримав від прокурора заяви підприємства «Швидка їжа» та неповнолітнього Дмитра (раніше притягувався до відповідальності за вчинення кримінального проступку), який в ніч з 23 на 24.03.2024 р., шляхом підбору ключа до складу викрав велосипед, що належав зазначеному вище підприємству та продав його, про участь у пілотному проекті «Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину». Посередником у кримінальному провадженні виступив адвокат, якого до цієї справи залучило підприємство «Швидка їжа». Між сторонами було укладено медіаційну угоду про застосування Програми з відновлення.

Під час спільної зустрічі сторін хлопець повністю визнав свою вину, щиро розкався, вибачився перед керівником підприємства, попросив влаштувати його на роботу та пообіцяв повернути вартість велосипеда зі своєї заробітної плати.

Назвіть документи що складаються для участі у «Програмі відновного правосуддя, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення» та суб'єктів медіації що повинні приймати участь у складанні угоди.

Вкажіть, які рішення повинні бути прийняті прокурором, регіональний центром БВПД виходячи з умов цієї ситуації.

Практична ситуація 43. Під час раптово виниклої сварки на подвір'ї ліцею неповнолітня Тамара Т. умісно завдала удару, що завдав фізичного болю неповнолітньому Віктору Д. внаслідок якого той впав. Під час падіння Віктор Д. впустив з руки коштовні окуляри, що належали неповнолітньому Дмитру А., скло в яких при падінні розбилося. Побачивши це Дмитро А. наблизився до неповнолітньої Тамари Т. та болісно штовхнув її, що призвело до падіння та непоправного знівечення обличчя осколками розбитого скла.

Що є метою відновних підходів у кримінальних провадженнях про кримінальні правопорушення?

Чи є обов'язковою умовою їх застосування розпочате кримінальне провадження? Чи може бути застосовано процедуру Програми відновного правосуддя в цій ситуації? Якщо так, то назвіть його суб'єктів та порядок їх дій.

Практична ситуація 44. Під час судового засідання у кримінальному провадженні за участю обвинуваченого у вчиненні вперше нетяжкого злочину неповнолітнього Аліка С. та потерпілого Віктора П. (за участю їх адвокатів) у присутності судді, секретаря судового засідання, прокурора та представника органу пробації, обвинувачений визнав факт вчинення ним кримінального правопорушення та разом з потерпілим надав згоду на участь у Програмі відновлення для неповнолітніх, а також виявив бажання скласти відповідну угоду для затвердження її судом.

Оцініть ситуацію з позиції можливості реалізації програми відновного правосуддя.

Визначте послідовність дій зазначених у умовах задачі учасників судового засідання.

Практична ситуація 45. Перебуваючи на масовому шкільному заході, 14-ти річний Платон, користуючись можливістю, що його ніхто не бачить, розкрив рюкзак свого друга Дмитра та таємно заволодів його мобільним телефоном. Батьки Дмитра звернулися до територіального відділу поліції та за цим фактом було розпочате досудове розслідування. Протягом одного робочого дня вони були викликані до прокурора, який запропонував заповнити анкету про участь у Програмі відновного правосуддя.

Який алгоритм дій у випадку, якщо б батьки потерпілого відмовилися від участі в Програмі?

Які дії у випадку згоди сторін на участь в Програмі?

Практична ситуація 46. 20.12.2022 року Святошинський районний суд м. Києва постановив обвинувальний вирок щодо громадян Ісландії Йонсона та Ізельсона за вчинення ними діяння, передбаченого ч. 2 ст. 296 КК України

(хуліганство, вчинене групою осіб), а 03.01.2023 року від уповноваженого органу Ісландії надійшов запит до Офісу Генерального прокурора про передачу засуджених для відбування покарання на батьківщині.

Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Які підстави та умови передачі засуджених для відбування покарання до іноземної держави?

Практична ситуація 47. Громадяни Молдови З. та Б. у м. Києві вчинили вбивство гр. України Ш. з метою пограбування. Заволодівши грошима та особистими речами, труп закопали у лісі. Під час проведення оперативно-розшукових заходів З. та Б. були затримані у м. Кишиніві. Слідчий Шпак з м. Києва прибув до Кишиніва для проведення невідкладних слідчих (розшукових) дій.

Чи мав право слідчий Шпак на таке відрядження? Якщо так, то яким кримінальним процесуальним законом повинен керуватися слідчий при проведенні слідчих (розшукових) дій у Кишиніві?

Практична ситуація 48. За запитом французької сторони компетентними органами України було передано органам розслідування Франції спідницю потерпілої громадянки України І., яку зґвалтував у м. Марсель гр. Франції Монтеск'є. Після завершення розслідування і судового розгляду французька сторона не повернула в Україну затребувану річ.

Чи має право французька сторона на такі дії?

Чи може українська сторона відмовитися від наданого одягу, який у даному випадку порядок правовідносин?

Практична ситуація 49. З Чехії в Україну був направлений запит компетентних органів цієї держави з клопотанням про вилучення та передачу ряду документів для долучення їх у кримінальне провадження. У процесі вилучення документів було встановлено, що деякі із них містять державну таємницю.

Як має діяти уповноважений (центральний) орган України в даній ситуації?

Чи можуть бути передані іноземній державі такі документи?

Практична ситуація 50. 17.07.2023 року уповноваженим (центральним) органом України було прийняте рішення про направлення запиту про проведення обшуку, а 25.07.2023 року надіслано запит уповноваженому (центральному) органу запитуваної сторони дипломатичним шляхом. Запит про міжнародну правову допомогу було погоджено у письмовій формі окружним прокурором.

Чи була в цьому випадку дотримана процедура направлення запиту про міжнародну правову допомогу?

Якщо ні, то які порушення при цьому були допущені?

Які вимоги пред'являються до змісту та форми запиту про міжнародну правову допомогу?

Практична ситуація 51. У порядку надання міжнародної правової допомоги уповноваженим органом України до Польщі було направлено запит про проведення допиту, а також обшуку в помешканні громадянина Польщі Моравського, який підозрювався у вчиненні кримінального правопорушення на території України. Запит було задоволено, слідчі (розшукові) дії були проведені.

Проаналізуйте ситуацію. Чи були допущені порушення при наданні міжнародної правової допомоги?

Які процесуальні дії потребують спеціального дозволу?

Практична ситуація 52. Громадянин України Півник вчинив розбійний напад у м. Києві і зник з постійного місця проживання. Він був оголошений у міжнародний розшук. Через 8 місяців Півника затримали у м. Кустанай Республіки Казахстан і взяли його там під варту. Компетентні органи України звернулися до відповідних органів Республіки Казахстан про видачу громадянина України за вчинення розбійного нападу у м. Києві, про що було передано необхідні процесуальні документи.

Чи буде зарахований термін тримання Півника під вартою у Республіці Казахстан у загальний термін відбування його покарання в Україні?

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ (ЛІТЕРАТУРА)

1. Цивільне право (загальна частина). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2021. 448 с.
2. Цивільне право (особлива частина). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. Харків : ЕКУС, 2022. 640 с.
3. Спасибо-Фатєєва І.В. Цивільне право України. Частина особлива : підручник. Київ : ЕКУС, 2025. 592 с.
4. Цивільне право України: підручник. 3-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.). Ч. 1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.
5. Цивільне право України: підручник. 3-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.). Ч. 2. Особлива. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 948 с.
6. Цивільне право. Альбом схем : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1 / Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка. Вид. 6-те, перероб. Харків : Право, 2022. 220 с.
7. Цивільне право. Альбом схем : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 2 / Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка. Вид. 6-те, перероб. Харків : Право, 2022. 250 с.

8. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. / О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева. Харків : ХНУВС, 2022. 332 с.
9. Цивільне право: загальна частина. Практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / кол. авт. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 232 с.
10. Фурса С.Я, Кіріяк О.В. Спадкове право: національний, порівняльний та міжнародний аспекти. Українсько-англомовне науково-практичне видання : Наук. вид. Київ : Алерта, 2025. 576 с.
11. Кухарев О. Є. Спадкове право України: підручник. Київ: Алерта, 2020. 362 с.
12. Кухарев О.Є. Теоретичні та практичні проблеми спадщини як об'єкта спадкових правовідносин : монографія. Київ : Алерта, 2025. 348 с.
13. Погрібна О.В. Захист права приватної власності на житло : Монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2025. 288 с.
14. Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Давидова І.В., Сафончик О.І. Актуальні проблеми регулювання майнових і немайнових відносин в умовах гібридної війни через призму людино-центричної цивілістики : Монографія. Київ : Фенікс, 2025. 512 с.
15. Майданик Р.А. Модельні правила речового права : наук. вид. 2025. 304 с.
16. Боднарук М.І., Бурка А.В., Орловський О.Я. Житлове право : навч.-метод. пос. / М.І. Боднарук, А.В. Бурка, О.Я. Орловський. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 132 с.
17. Федик Є.І. , Кисіль В.І., Котуха О.С., Луцький І.М. , Федик С.Є. Житлове право : навч. посіб. Львів : Новий світ-2000, 2023. 188 с.
18. Трюхан О.А. Трудове право : навч.-метод. посіб. Херсон : Гельветика, 2022. 468 с.
19. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. – 376 с.
20. Трудове право України: підручник. — 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Діа, 2024. 228 с.
21. Досудове розслідування : навч. посіб. / Д.П. Письменний, О.В. Римарчук, Г.М. Степанова та ін. Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2023. 308 с.
22. Дрозд В. Г. Концептуальні засади правового регулювання досудового розслідування як стадії кримінального провадження : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2019. 495 с.
23. Дроздов О. М., Дроздова О. В. Правові позиції Європейського суду з прав людини : аналіт. огляд / за заг. ред. О. М. Дроздова, М. С. Ковтун, В. І. Ковтуна. Харків : Фактор, 2018. 624 с.
24. Загальні питання розуміння і застосування практики ЄСПЛ. Т. 1 / [П. Пушкар, Р. Бабанли] ; за заг. ред. П. Пушкаря та Р. Бабанли. Київ : Норма права, 2022. 168 с.

25. Застосування положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в контексті затримання уповноваженою службовою особою в порядку статті 208 Кримінального процесуального кодексу України: метод. рек. / [М. С. Цуцкірідзе, В. В. Рогальська, О. А. Солдатенко та ін.]. Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2022. 113 с.

26. Затримання уповноваженою службовою особою : метод. рек. / [А. А. Вознюк, О. С. Осетрова, О. Ю. Хабло та ін.] ; за заг. ред. С. С. Чернявського. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 52 с.

27. Калінніков О. В. Досудове розслідування у кримінальному провадженні за відсутності підозрюваного (in absentia) в Україні та країнах Європи (порівняльно-правове дослідження) : дис. ... д-ра філос. : 081 «Право». Київ, 2021. 314 с.

28. Калінніков О. В. Міжнародний та міждержавний розшук як обов'язкова умова здійснення спеціального досудового розслідування (in absentia). *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 3 (116). С. 115–127.

29. Кримінальний процес [Текст] : підручник / [М. Й. Кулик, О. Ю. Хабло, М. Я. Никоненко та ін.] ; за заг. ред. Д. П. Письменного, Л. Д. Удалової, С. С. Чернявського. Київ : Центр учбової літератури, 2025. 872 с.

30. Степанова Г. М., Григорчук Н. П. Ефективний спосіб врегулювання спорів: застосування Програм медіації щодо неповнолітніх. *Відновне правосуддя в умовах воєнного часу*. Київ, 2022.

31. Степанова Г. М., Григорчук Н. П. Сучасна характеристика інституту медіації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 1 С. 292–295.

32. Степанова Г.М. Медіація як альтернативний спосіб вирішення конфліктів у кримінальному процесі. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 2 травня 2024 року). Присвячено пам'яті професора Ю.І. Азарова. Кримінальне судочинство: сучасний стан та перспективи розвитку. С.127-131.

33. Степанова Г.М., Семенюк І.Ю. Виклики та перешкоди збору доказів у кримінальному провадженні в воєнний час. Пошук ефективних рішень. Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права : матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції, м. Кременчук, 22-23 грудня 2023 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 326-330.

34. Степанова Г.М., Чурікова І.В. Всебічність, повнота, та об'єктивність дослідження обставин кримінального провадження в контексті сучасного кримінального процесуального законодавства. Наукові інновації та передові технології. (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»): журнал. № 7 (35). 2024. С. 551-561

35. Хахуцяк О.Ю., Верещак О.І. Проблеми оголошення особи у міжнародний розшук в контексті здійснення спеціального досудового

розслідування (in absentia). Юридичний науковий електронний журнал. № 1/2022. С. 300-303

36. Хахуцяк О.Ю., Степанова Г.М. Медіація в кримінальному процесі. Юридичний науковий електронний журнал. № 11/2022. С. 690-693

37. Хахуцяк О.Ю. Домашній арешт: проблеми та практика застосування. Наукові перспективи № 5(59) 2025. С. 1589-1598.
<https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/24706/24680>

38. Хахуцяк О.Ю., Пеліван І.С. Окремі аспекти міжнародного співробітництва у кримінальних провадженнях щодо корупційних правопорушень у сфері службової діяльності Наукові перспективи № 5(59) 2025. С. 1599-1609.
<https://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/24707>

39. Hanna Stepanova Electronic evidence in the criminal process of Ukraine. EXPLORING THE DIGITAL LANDSCAPE: INTERDISCIPLINARY PERSPECTIVES Monograph. The University of Technology in Katowice Press 2024. С. 134-157.

40. Olha Khakhutsiak, Yana Koniushenko, Petro Pidyukov, Tetiana Ustymenko Damage compensation mechanism in the criminal process. (Механізм відшкодування шкоди у кримінальному процесі) CUESTIONES POLÍTICAS. Vol. 40, № 72 (2022), 48-68

Рішення Європейського суду з прав людини:

1. Рішення Європейського суду з прав людини від 06 листоп. 2008 р. у справі «Слоєв проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_433#Text.

2. Рішення Європейського Суду з прав людини від 10 лют. 2011 р. у справі «Харченко проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_662#Text.

3. Рішення Європейського суду з прав людини від 12 берез. 2009 р. у справі «Плахтєєв та Плахтєєва проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_471#Text.

4. Рішення Європейського Суду з прав людини від 13 листоп. 2003 р. у справі «Елчі та інші проти Туреччини». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/SO0883>.

5. Рішення Європейського Суду з прав людини від 15 груд. 2015 р. у справі «Будан проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_b06#Text.

6. Рішення Європейського суду з прав людини від 15 трав. 2008 р. у справі «Наталія Михайленко проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_465#Text.

7. Рішення Європейського суду з прав людини від 17 квіт. 2014 р. у справі «Анатолій Руденко проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a10#Text.

8. Рішення Європейського Суду з прав людини від 19 січ. 2012 р. у справі «Корнейкова проти України». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/SO000378>.

9. Рішення Європейського Суду з прав людини від 20 груд. 2018 р. у справі «Медведєв і Костюк проти України»: URL: <https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-suti-za-alfavitom>.

10. Рішення Європейського Суду з прав людини від 20 січ. 2011 р. у справі «Прокопенко проти України» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_863#Text.

11. Рішення Європейського Суду з прав людини від 21 берез. 2011 р. у справі «Ічин та інші проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_661#Text.

12. Рішення Європейського Суду з прав людини від 24 листоп. 2011 р. у справі «Загородній проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_739#Text.

13. Рішення Європейського Суду з прав людини від 27 листоп. 2008 р. у справі «Свершов проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_428#Text.

14. Рішення Європейського Суду з прав людини від 27 черв. 2017 р. у справі «Лекавічієне проти Литви». URL: <https://unba.org.ua/publications/2516-rishennya-evropejs-kogo-sudu-z-prav-lyudini-u-spravi-lekavichiene-proti-litvi-vid-27-cherhvnya-2017-roku.html>.

15. Рішення Європейського Суду з прав людини від 28 жовт. 1998 р. у справі «Ассенов та інші проти Болгарії». URL: <https://www.srji.org/resources/search/33/>.

16. Рішення Європейського суду з прав людини від 4 квіт. 2019 р. у справі «Ходжич проти Хорватії». URL: <https://www.echr.com.ua/translation/sprava-xodzhich-proti-xorvati%D1%97-pres-reliz/>.

17. Рішення Європейського суду з прав людини від 8 листоп. 2005 р. у справі «Горшков проти України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_090#Text.

18. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Богомол проти України» (Заява № 15528/11) від 10 лист. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h68.

19. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Герасютін та інші проти України» (Заява № 23698/20) від 29 верес. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_i23.

20. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Клещевніков та інші проти України» (Заява № 48458/13) від 29 верес. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_i24.

21. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Купінський проти України» (Заява № 5084/18) від 10 лист. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_i45.

22. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «М.М. та З.М. проти України» (Заява № 4669/20) від 03 лист. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h64.

23. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Муковоз проти України» (Заява № 17414/11) від 12 груд. 2023 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_i44.

24. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Свіргунець проти України» (Заява № 38262/10) від 20 груд. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h61.

25. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Цмокалов проти України» (Заява № 15524/13) від 03 лист. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h67.

26. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Шановський проти України» (Заява № 61431/15) від 13 жовт. 2022 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_h55.